

Vahingonkorvausvaatimus, Koiraharjun sora-alue, 729-413-17-47, Saarijärvi

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta 17.03.2026 § 24
432/11.01.00.01/2025

Tausta

Koiraharjun sora-alueella, 729-413-17-47 Saarijärvi, sijaitsee maa-ainesten ottoalue. Maa-ainesten ottamiseen on Saarijärven kaupungin ympäristösihteerin myöntämä lupa (16.5.2016 § 2). Ympäristösihteeri on käynyt alueella tarkastuksella 5.11.2025. Tarkastuksella on voitu todeta, että ottamistoimintaa on tehty ottosuunnitelman vastaisesti ottoalueen rajojen ulkopuolisilta alueilta. Tarkastuksella ei ole voitu arvioida oikeudetta otetun maa-aineksen määrää. Ympäristösihteeri on keskeyttänyt ottotoiminnan 5.11.2025 päivätyllä valvontapöytäkirjalla ja selvityspyynnöllä. Keskeyttäminen koskee myös alueella olevia varastokasoja.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta on päätöksellään 10.12.2025 § 94 keskeyttänyt maa-ainesten ottamistoiminnan Koiraharjun sora-alueella. Keskeyttäminen koskee myös alueella sijaitsevia, jo otettuja varastokasoja. Päätös on voimassa siihen saakka, kunnes ottoalueen ylityksestä on saatu selvitys ja ottoalueen ylittämisen korjaamiseksi tehtävistä toiminna määrätty. Keskeyttämispäätös on tehty maa-aineslain (555/1981) 15 §:n nojalla.

Toiminnanharjoittajalta on pyydetty selvitystä 5.11.2025 ottoalueen rajojen ylityksestä ja otettujen maa-ainesten määrästä. Toiminnanharjoittaja on vastannut selvityspyyntöön 21.1.2026. Selvityksen perusteella lisätietoja on pyydetty 21.1.2026 ja 23.1.2026. Toiminnanharjoittaja on antanut selvitykset 21.1.2026 ja 30.1.2026. Viimeisin täydennyspyyntö on lähetetty toiminnanharjoittajalle 26.2.2026. Tällä hetkellä asiassa on riidatonta se, että ottamista on tehty luvassa määrätyn ottoalueen ulkopuolelta lainvastaisesti ilman lupaa ja että ottamista on tehty luvanvastaisesti lupa-alueella ottamalla maa-aineksia alimman ottotason alapuolelta.

Lautakunnan päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen.

Vahingonkorvausvaatimus

██████████ on toimittanut Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunnalle 23.2.2026 päivätyin vaatimuksen asianajajan välityksellä.

Vaatimukset:

A1. ██████████ vaatii, että Viitasaaren kaupungin Keski-Suomen ympäristölautakunta käsittelee Koiraharjun sora-alueen 729-413-17-47 maa-ainesten ottamistoimintaa koskevan asian uudelleen kokoontuessaan seuraavan kerran eli 17.3.2026.

A2. ██████████ vaatii, että asian uudelleen käsittelyssä Viitasaaren kaupungin Keski-Suomen ympäristölautakunta peruuttaa Koiraharjun sora-alueen 729-413-17-47 maa-ainesten ottamistoimintaa koskevan keskeyttämispäätöksen koskien alueella sijaitsevia, jo otettuja varastokasoja ██████████:n omistamien maa-ainesten osalta.

B. Vaihtoehtoisesti ██████████ vaatii, että Viitasaaren kaupunki maksaa ██████████:lle vahingonkorvausta ██████████ korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen 10.12.2025 lukien.

Peruste

Viitasaaren kaupungin Keski-Suomen ympäristölautakunta on käsitellyt asian 10.12.2025 kokouksessa puutteellisilla/virheellisillä tiedoilla. [REDACTED] omistaa Koiraharjun sora-alueella kaksi kasa maa-ainesta, toinen kasa käsittää seulottua soraa 0–8 mm yhteensä 3.600 tonnia, joka on arvoltaan [REDACTED] euroa ja toinen kasa käsittää soramursketta 0–8 mm yhteensä 7.000 tonnia ja joka on arvoltaan [REDACTED] euroa.

Kyseinen omaisuus on erotettu [REDACTED]:lle ja kuuluu yksinomaan sen omistukseen.

Perustelut

[REDACTED] on ostanut 25.5.2022 [REDACTED]:ltä seulottua soraa (0–8 mm) yhteensä 4.600 tonnia [REDACTED] euron (ALV 0 %) kauppahinnalla ja 7.10.2022 soramursketta 0–8 mm 10.000 tonnia [REDACTED] euron (ALV 0 %) kauppahinnalla. [REDACTED]:n omistamat maa-ainekset on eroteltu alueella omiksi kasoikseen ja kasojen vieressä on kyltit, joissa ilmoitetaan [REDACTED]:n omistavan kasat. [REDACTED]:n ostamista maa-aineksista sijaitsee edelleen Koiraharjun sora-alueella.

Maa-aineslain 14 §:n 1 momentin mukaan maa-aineslain noudattamista valvoo valvontaviranomaisen. Valvontaviranomaisella on maa-aineslain mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä ottamispaikalla. Valvontaviranomaisen on tarkistanut ottoalueen vuosittain 2022, 2023, 2024 ja 2025. Vuosina 2022–2024 ei ole raportoitu maa-aineksien ottamisesta ottoalueen ulkopuolelta tai muustakaan luvan vastaisesta ottamistoimesta.

[REDACTED]:n omistama maa-aines on joka tapauksessa otettu ennen viranomaisen tekemiä havaintoja mahdollisesta maa-aineksen ottamisesta luvan vastaisesti. [REDACTED]:n omistama maa-aines on otettu ja siirtynyt [REDACTED]:n omistukseen jo vuonna 2022. Kuten edellä on todettu, ottamisalueen ylityksestä on ensimmäisen kerran raportoitu vasta vuonna 2025. [REDACTED]:n omistama maa-aines on seulottua maaainesta, jota ei voi käyttää enää maa-ainesluvan ottosuunnitelman mahdollisen ottoalueen ylittämisen ennallistamiseen.

Valvontaviranomaisella ei ole oikeutta määrätä [REDACTED]:n omistamasta maa-aineksesta. Maa-aineslain 14 §:n mukaan ”Jos ainesten ottamiseen ryhdytään vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka muutoin laiminlyödään niiden mukaisten velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä, poistamaan tai muuttamaan tehdyn työn vaikutukset taikka palauttamaan vallinnut olotila ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella. Jos virhe on vähäinen, voidaan toimenpiteisiin olla ryhtymättä.” [REDACTED] ei ole asianomainen Koiraharjun sora-alueen ottamisluvassa.

Viitasaaren kaupungin Keski-Suomen ympäristölautakunnalla ei ole mitään oikeutta päättää [REDACTED]:n omistamasta maa-aineksesta. [REDACTED] ei ole millään tavalla osapuolena Koiraharjun sora-alueen maa-aineslupaa/-lupia koskevissa asiassa.

Aiheutunut vahingon määrä

██████████ on ostanut 25.5.2022 ██████████:ltä seulottua soraa (0–8 mm) yhteensä 4.600 tonnia ██████████ (ALV 0 %) kauppahinnalla, jolloin yksi tonni seulottua soraa on maksanut ██████████ €/tonni. Koiraharjun sora-alueella on ██████████:n omistamaa seulottua soraa 3.600 tonnia, eli sen arvo on ██████████ euroa.

Lisäksi ██████████ on ostanut 7.10.2022 ██████████:ltä soramursketta (0–8 mm) yhteensä 10.000 tonnia ██████████ (ALV 0 %) kauppahinnalla, jolloin yksi tonni soramursketta on maksanut ██████████ €/ tonni. Koiraharjun sora-alueella on ██████████:n omistamaa soramursketta 7.000 tonnia, eli sen arvo on ██████████ euroa.

Edellä yksilöity ██████████:n ostama maa-aines on edelleen Koiraharjun sora-alueella. Mikäli ██████████ ei saa omistamaansa maa-ainesta viipymättä käyttöönsä, tulee Viitasaaren kaupungin maksaa ██████████ euroa vahingonkorvausta ██████████:lle.

Lopuksi

██████████ on ostanut maa-ainekset betonin tekemistä varten. Seulottua maa-ainesta tulee liikutella säännöllisesti, jotta maa-ainekseen ei synny humusta. Mikäli ██████████ ei saa kuljettaa maa-ainesta pois Koiraharjun sora-alueelta, maa-aines pilaantuu käyttökelvottomaksi. Seuraavan kerran seulottua maa-ainesta tulee käsitellä maaliskuun aikana.

Toimivalta

Viitasaaren kaupungin hallintosäännön (26.5.2026 § 25) mukaisesti asian ratkaisee ympäristölautakunta (26 § kohta 6) korvausvaatimuksen liittäessä 5000 euroa (28 § kohta 4).

Oheismateriaali: (sähköpostitse)

- Vaatimus, päivätty 23.2.2026
- Valvontapöytäkirja ja selvityspyyntö, päivätty 5.11.2026
- Täydennyspyyntö, päivätty 26.2.2026
- Hallinto-oikeuden välipäätös 167/2026, päivätty 29.1.2026
- Vaatimuksen esittäjälle toimitettu sähköposti, päivätty 20.1.2026
- Ympäristölautakunnan päätös 10.12.2025 § 94
- Toiminnanharjoittajan antamat selvitykset, päivätty 30.1.2026

Lisätiedot: vt. ympäristösihteeri Saara Lind, puh. 040 356 6247 ja ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja Sari Flyktman, puh. 044 459 7385

Päätösehdotus

Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja:

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta hylkää ██████████:n vaatimukset kokonaan. Päätöksessä 10.12.2025 § 94 käsiteltyä asiaa ei voida käsitellä uudelleen, koska asiasta on valitettu hallinto-oikeuteen ja asian käsittely on hallinto-oikeudessa kesken. Myös keskeyttämiseen johtaneen tilanteen selvittäminen valvontaviranomaisessa on edelleen kesken eikä näin ollen määräystä alueen mahdollisesta ennallistamisesta voida vielä antaa. Asian keskeneräisyydestä johtuen, varastokasoja ei voida vapauttaa ja päätöstä tältä osin muuttaa. Ympäristölautakunnan toiminnassa ei ole tapahtunut virhettä, huolimattomuutta tai laiminlyöntiä, joiden perusteella korvausvelvollisuus olisi syntynyt. Luvanhaltija on vastuussa luvan noudattamisesta.

Perustelut:

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta on tehnyt päätöksen 10.12.2025 § 94 maa-ainelain (555/1981) 15.1 §:n nojalla, koska aineiden ottamiseen on ryhdytty vastoin maa-ainelakia ja toiminnalle

myönnettyä maa-aineslupaa. Tällöin valvontaviranomainen tai sen määräämä viranhaltija voi keskeyttää ottamisen sopivaksi katsottavalla tavalla. Ympäristölautakunta on ollut päätöstä tehdessään toimivaltainen viranomainen. Koska päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen, asian käsittely ja toimivalta asiassa on siirtynyt hallinto-oikeudelle. Tämän lisäksi hallinto-oikeus on antanut asiasta välipäätöksen (29.1.2026, 167/2026), jossa se hylkäsi täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta on toiminut Saarijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena vuoden 2025 alusta alkaen. Ympäristönsuojeluviranomaisen valvonnassa on jo ainakin vuosina 2022, 2023 ja 2024 huomautettu ottoalueen merkintöjen puuttumisesta ja kehoitettu korjaamaan tilanne. Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta ei siis ole ollut valvontaviranomainen tässä asiassa ennen vuotta 2025, mutta toiminnassa on todettu puutteita myös tätä ennen.

Vaatimuksessa esitetään väitteitä sovelletun lainsäädännön osalta. Keskeyttämisspäätöksessä sovelletaan maa-aineslain 15 §:ää eikä kyseessä ole vielä 14 §:n tarkoittama hallintopakko toimi. Maa-aineslain 15 §:n mukaisella keskeyttämisellä varmistetaan, että tilanne ei muutu lisäselvitysten hankkimisen aikana. Vasta tämän jälkeen valvontaviranomainen ryhtyy 14 §:ssä tarkoitettuun hallintopakon käyttöön, mikäli selvitysten perusteella siihen on aihetta. Näin ollen vaatimuksessa esitetyt väittämät siitä, että viranomainen olisi soveltanut väärin maa-aineslain 14 § ovat virheellisiä, koska keskeytystä ei ole tehty kyseisen pykälän nojalla.

Vaatimuksen esittäjä on osoittanut ostaneensa maa-aineksia [REDACTED]:ltä. Luvan haltija on kuitenkin [REDACTED]. Vaatimuksen esittäjä ei ole osoittanut ostaneensa maa-aineksia luvan haltijalta eikä luvan haltija ole osoittanut myyneensä maa-aineksia [REDACTED]:lle. Näin ollen varastokasojen omistajuutta ei ole pystytty aukottomasti selvittämään. Alueelle vietyä kylltiä ei voida pitää todisteena siitä, että [REDACTED] on myynyt kyseiset varastokasat. Alueella olevien varastokasojen osalta toiminnanharjoittajalta on pyydetty lisätietoja. Lisäksi on epäselvää, paljonko lupa-alueelta on otettu maa-aineksia ja paljonko laillista ottomäärää on jäljellä. Toiminnanharjoittajalta on pyydetty lisätietoja myös tästä asiasta.

Vaatimuksen esittäjä kertoo perusteluissaan, että seulottua maa-ainesta ei voi käyttää alueen ennallistamiseen. Valvontaviranomaisen näkemyksen mukaan varastokasoissa olevaa maa-ainesta voidaan käyttää laittomasti otettujen alueiden ennallistamisessa. Maa-ainekasat ovat alueelta otettua maa-ainesta. Ennallistamisessa ei ole merkitystä, onko varastokasoissa oleva maa-aines seulottua, koska seulominen ei muuta maa-aineksen ominaisuuksia peruuttamattomasti. Saatujen selvitysten perusteella varastokasoissa oleva maa-aines ei myöskään yksinään riitä ennallistamistoimiin.

Vaatimuksen esittäjän mukaan seulottua maa-ainesta tulee liikutella säännöllisesti. Palvelualuejohtaja on 20.1.2026 päivätyssä sähköpostissa antanut luvan huolehtia varastokasojen säilyvyydestä kuten tähänkin asti. Sähköpostissa todetaan, että maa-ainesten poisvienti alueelta on kuitenkin edelleen kielletty.

Keskeyttämisen jälkeen saatu selvitys vahvistaa, että maa-aineksia on otettu luvan- ja lainvastaisesti, jolloin valvontaviranomaisen ratkaisu

keskeyttää otto ja pidättää varastokasat on ollut tarpeellista ja oikeasuhtaista.

Luvanhaltija on vastuussa toiminnastaan ja vastaa myös siitä, mikäli on rikkonut lupaa ja saattanut markkinoille luvan- ja lainvastaisesti otettuja maa-aineksia.

- - -

Keskustelun kuluessa lautakunnan jäsen Erkki Leppänen esitti lisättäväksi päätösehdotukseen seuraavan lauseen:
Varastokasat vapautetaan välittömästi käyttökiellosta, kun on saatu viimeiseen täydennyspyyntöön liittyvät tiedot toiminnanharjoittajalta ja jos selvitys osoittaa maa-ainesten riittävyden alueen ennallistamiseen.

Lasse Sauramäki kannatti tehtyä esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty ympäristöpalvelujen palvelualuejohtajan päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, joten asiasta tulee suorittaa äänestys. Puheenjohtaja ehdotti, että äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä siten, että ne jotka kannattavat pohjaesityksenä olevaa ympäristöpalvelujen palvelualuejohtajan ehdotusta äänestävät "jaa" ja ne, jotka kannattavat Erkki Leppäsen ehdottamaa lisäystä päätösehdotukseen, äänestävät "ei". Äänestystapa ja äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin viisi (5) "jaa" -ääntä (Tuija Tuikkanen, Markku Vauhkonen, Raili Laitinen, Jaana Ahola, Aira Kyläniemi) ja neljä (4) "ei" -ääntä (Erkki Leppänen, Lasse Sauramäki, Titta Jäppinen, Kari Kunelius) ja yksi (1) poissa (Jari Pihlasaho).

Puheenjohtaja totesi, että suoritettuna äänestyksen perusteella lautakunta on hyväksynyt pohjaesityksenä olevan ympäristöpalvelujen palvelualuejohtajan esityksen.

Päätös

Lautakunta hyväksyi ympäristöpalvelujen palvelualuejohtajan pohjaesityksenä olevan päätösehdotuksen.

Merkitään pöytäkirjaan, että Jari Pihlasaho poistui kokouksesta klo 17.43 tämän asian käsittelyn aikana.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote vaatimuksen jättäjä